

ХРОНІКА

УДК 39 (477)(092)О.Франко

ДО 70-РІЧЧЯ ОКСАНИ ОМЕЛЯНІВНИ ФРАНКО

11 квітня 2009 р. доктору історичних наук, професору Львівського національного університету імені Івана Франка Оксані Омелянівні Франко виповнилося 70 років.

Народилася Оксана Омелянівна в м. Калуші на Івано-Франківщині в родині брата Івана Франка – Онуфрія. У 1955 р. закінчила Калуську середню школу № 1, а в 1960 р. – історичний факультет Львівського державного університету імені Івана Франка. З 1960 по 1968 р. проживала в Санкт-Петербурзі, де працювала науковцем у центральних державних архівах. Відтак, понад два десятиліття мешкала у Києві. В ті роки (1968–1975) Оксана Франко – старший науковий співробітник та завідувач відділом Центрального державного історичного архіву в Києві.

П'ятнадцять років життя (1975–1990) присвятила українській археології, працюючи завідувачем Наукового архіву Інституту археології АН УРСР, періодично виїжджала в археологічні експедиції, щоб “відчутти смак” справжнього польового дослідження. Науковий архів Інституту археології є одним з найбільших академічних архівів України і нараховує понад 200 тисяч одиниць зберігання. В той час щорічно до архіву надходило 180–200 наукових звітів не лише українських археологів, а й союзних та іноземних вчених, які проводили археологічні розкопки на теренах України. Всі вони описувались, систематизувались, на них складалася картотека для введення інформації до наукового обігу. Саме з архіву з 1983 р. почалась комп'ютеризація в інституті. Особливо шанобливо О. О. Франко ставилась до особистих архівів і всіляко сприяла їх збору, опрацюванню і публікації матеріалів цих фондів. Під її керівництвом опрацьовані особисті архіви Л. Славіна, Л. Дмитрова, В. Петрова, а також Музею старожитностей при Київському університеті та багатьох інших. Як спеціаліст в галузі археологічного джерелознавства та історії науки, О. Франко написала понад 20 оглядів архівної спадщини видатних археологів України, серед яких Федір Вовк, Данило Щербаківський, Вікентій Хвойка, Сергій Гамченко, Микола Грінченко, Микола Макаренко, Дмитро Яворницький. Ці джерелознавчі статті чекають своєї публікації. О. Франко вперше на початку перебудови називає імена та друкує матеріали репресованих та заборонених в 30–40-і рр. ХХ ст. вчених-археологів – Миколи Макаренка, Петра Курінного, Євгенії Козловської, Вадима Щербаківського, Федора Козубовського. Декілька разів виступала на засіданнях Вченої ради з доповідями про дослідження діяль-

ності згаданих вчених. Додаткові матеріали про українських археологів О. Франко виявила в рукописних відділах бібліотек та архівосховищах Петербурга, Москви, Одеси, Львова, Кракова, Праги, Парижа. Разом із основними, вони допомагають визначити місце і внесок кожного з цих археологів у розвиток української археологічної науки. Особливо до душі припав О. Франко особистий архів Федора Вовка, аналіз документів якого став фундаментом її докторської дисертації “Наукова і суспільно-політична діяльність Федора Вовка” (2000). Чотири підрозділи праці присвячені розкопкам Мізинської палеолітичної стоянки, оцінці і популяризації Ф. Вовком досягнень української археологічної науки у світі, заснуванню ним наукової палеоетнологічної школи в Петербурзі тощо.

О. Франко активно займалась громадською та профспілковою роботою. Нею організовані зустрічі археологів з хором “Гомін” Леопольда Яценка в Миколаївській церкві Видубицького монастиря, бандуристом Миколою Литвином (де вперше познайомилась автор твору “Яничари” археолог Борис Модзольський з автором музики і виконавцем пісні Миколою Литвином). Відбувалися зустрічі з артистами Богданом Бенюком, Наталією Сумською, Анатолієм Хостікоєвим та ін., нею організовані екскурсії в Середню Азію, на Кавказ, Латвію, Одесу, по “Золотому кільцю”, на Закарпаття та інші місця. О. Франко підготувала та провела наукову конференцію “Т. Шевченко і археологія”, виставки наукових та художніх праць, вечори, вікторин тощо.

З 1991 р. О. О. Франко – доцент кафедри історії та етнографії України Львівського державного університету імені Івана Франка. Після реорганізації кафедри у 1995 р. було створено окрему кафедру етнології, де Оксана Франко працює і донині, викладаючи загальну та українську етнологію, історію етнографічної науки, етнографію національних меншин України, народознавство, спецкурси “Наукова спадщина Федора Вовка”, “Наукова спадщина Вадима Щербаківського”, “Українська діаспора” та ін. В 1995 р. перебувала на стажуванні в Європейському центрі Наукового Товариства ім. Т. Шевченка в Парижі (Сарсель). У 2000 р. захистила докторську дисертацію, з 2004 р. працює на посаді професора.

Вона автор понад 150 досліджень, серед яких “Кирило-Мефодіївське товариство” (у 3-х томах, К., 1990; співавтор), “Щоденник О. Ф. Кістяківського” (у 2-х томах, К., 1994; 1995; співавтор), “Федір Вовк” (Нью-Йорк, 1997), “Листування Федора Вовка з Володимиром Гнатюком” (Львів; Київ, 2001, співавтор). У 2001 р. у видавництві Європейського університету (м. Київ) побачила світ її книга “Федір Вовк – вчений і громадський діяч” (за темою докторської дисертації). Вона є одним з упорядників додаткових (51–53) томів до 50-ти томного зібрання творів І. Франка (К., 2008). Публікувалась в США, Англії, Франції, Росії, Польщі, Чехії. Працює над спадщиною І. Франка, Ф. Вовка, В. Гнатюка, В. Щербаківського та ін.

Оксана Франко – громадський діяч, ініціатор і одна із організаторів Музею Івана Франка в Калуші (1992). Для цього віддала власний будинок. У 1997 р. за значний внесок у становлення української державності та видатні особисті заслуги в розбудові міста їй присвоєно звання почесного громадянина м. Калуша.

У 1996 р., як одна з п'яти авторів серії праць “Українське національне відродження в документах та мемуарах” допущена до конкурсу на здобуття Державної премії в галузі науки і техніки за 1996 р. У 1998 р. видання “Щоденник О. Ф. Кістяківського”, у якому була упорядником обидвох томів, удостоєна премії ім. М. Грушевського НАН України. Нагороджена медаллю Президії Верховної Ради УРСР “В пам'ять 1500-річчя Києва” (1983), відзнакою “Незалежності України – 10 років” (2001). Почесною грамотою Головного управління туризму і культури Івано-Франківської облдержадміністрації (2007).

Публікації про неї: Жінки України. Біографічний енциклопедичний словник. – К., 2001; Новини з Академії. Українська Вільна Академія наук у США. – Нью-Йорк, 1997. – № 21; Горак Р. Рід Якова. – Львів, 2001; Арсенич П. Прикарпаття в житті Каменяра. – Івано-Франківськ, 1996; Калушина в іменах. – Дрогобич, 1999; Когут М. Калушина: люди і долі. Біографічний довідник. – Калуш, 2006. – С. 212, 213; Історичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка (1940–2000). – Львів, 2000. – С. 166; Мала енциклопедія народознавства. – Львів, 2008.

З ювілеєм Вас, Оксано Омелянівно! Щиро зичимо життєвого оптимізму, здоров'я і ще довгих років плідної праці в науці, якій Ви присвятили своє життя.